05/04/2023

Η Αγία Θεοδώρα Θεσσαλονίκης η Μυροβλύτισσα

/ Βίοι Αγίων

Στα αγιολόγια της Εκκλησίας μας υπάρχουν άγιοι οι οποίοι αγίασαν ομού με μέλη των βιολογικών τους οικογενειών. Μια τέτοια αγία είναι και η οσία Θεοδώρα η εν Θεσσαλονίκη, η οποία μόνασε και αγίασε με την κόρη της Θεοπίστη. Οι δύο αυτές οσιακές μορφές λαμπρύνουν το πλούσιο αγιολογικό μωσαϊκό της Εκκλησίας των Θεσσαλονικέων.

- γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος

Η αγία Θεοδώρα γεννήθηκε στην Αίγινα το 812 από ευσεβείς γονείς. Ο πατέρας της ήταν πρεσβύτερος. Δυστυχώς η μητέρα της πέθανε, λίγο μετά τον τοκετό της, γι’ αυτό αναγκάστηκε ο πατέρας της να τη δώσει για ανατροφή σε μια ευλαβή ανάδοχό του και εκείνος ασπάσθηκε, μετά τη χηρεία του, το μοναχικό βίο. Η Θεοδώρα ανατράφηκε με ευλάβεια, από την ευσεβή ανάδοχο κόρη, απέκτησε φόβο Θεού και στολίστηκε με σπάνιες αρετές. Επίσης ήταν στολισμένη και με σπάνιο σωματικό κάλλος.

Όταν μεγάλωσε, η ευσεβής θετή μητέρα της την αρραβώνιασε με έναν νέο, περιζήτητο στο νησί. Όμως ένα τρομερό γεγονός της άλλαξε τη ζωή. Βάρβαροι Σαρακηνοί πειρατές εισέβαλλαν στην Αίγινα και λεηλάτησαν τους κατοίκους, σκοτώνοντας πολλούς. Μεταξύ αυτών και τον αδελφό. Έτσι αναγκάστηκαν να

καταφύγουν στη Θεσσαλονίκη, με τον μνηστήρα της, όπου θα ήταν πιο ασφαλείς.

Μετά από καιρό, όταν έφτασε σε ηλικία γάμου, παντρεύτηκαν και έφεραν στον κόσμο μια κόρη, τη Θεοπίστη και στη συνέχεια άλλα δύο παιδιά τα οποία πέθαναν σε βρεφική ηλικία. Ο χαμός των παιδιών τους τους γέμισε θλίψη, αλλά η ευσεβής Θεοδώρα δεν καταβλήθηκε. Έχοντας μεγάλη πίστη και ηρωικό φρόνημα, στήριζε το σύζυγό της. Μάλιστα του πρότεινε να αφιερώσουν την τότε εξάχρονη κόρη τους, την στο Θεό. Όντως την αφιέρωσαν στην Ιερά Μονή Αγίου Λουκά.

Ύστερα από καιρό ένα άλλο δυσάρεστο πλήγμα δέχτηκε η Θεοδώρα. Ο σύζυγός της ασθένησε και πέθανε. Όντας 25 ετών, πήρε την απόφαση να ενδυθεί το μοναχικό σχήμα. Πήγε στην Ιερά Μονή Αγίου Στεφάνου, στην πόλη της Θεσσαλονίκης, όπου ήταν ηγουμένη μια συγγένισσά της, ονόματι Άννα, ζητώντας την να την δεχτεί στη Μονή. Η ηγουμένη ήταν εγνωσμένης αγιότητας και είχε αναδειχθεί ομολογητής και είχε βασανισθεί, ως υπέρμαχος των Ιερών Εικόνων (βρισκόμαστε στην εποχή της εικονομαχίας). Όταν αντίκρισε τη νεαρή χήρα εξέφρασε τους δισταγμούς της, φοβούμενη πως κάποια στιγμή θα μετάνιωνε για την απόφασή της και θα εγκατέλειπε το μοναχικό βίο. Αλλά, μπροστά στις θερμές παρακλήσεις της Θεοδώρας ενέδωσε, τη δέχτηκε και την ενέταξε στην αδελφότητα της Μονής, υποβάλλοντάς την σε διάφορες δοκιμασίες για να πεισθεί για την ακλόνητη απόφασή της.

Η Θεοδώρα επέδειξε πρωτοφανή ζήλο και υπακοή. Εκτελούσε με προθυμία κάθε διακόνημα, όσο ταπεινό και κοπιαστικό ήταν. Καλλιεργούσε σχέσεις αγάπης με την υπόλοιπη αδελφότητα και καταγίνονταν στον προσωπικό πνευματικό της αγώνα. Νήστευε, αγρυπνούσε, μελετούσε πνευματικά και ψυχωφελή βιβλία και συμμετείχε στα Ιερά Μυστήρια με ευλάβεια και ταπείνωση. Εξομολογούνταν ανελλιπώς για να αποκρούει τους πειρασμούς του διαβόλου, ο οποίος πάσχισε, με δόλιους λογισμούς να την αποσπάσει από τον πνευματικό της αγώνα και να την απομακρύνει από τη Μονή, να την επαναφέρει ξανά στον κόσμο. Όμως εκείνη έμεινε εδραία στην απόφασή της. Είχε αποκτήσει σε μεγάλο βαθμό την αρετή της ταπεινοφροσύνης, θεωρώντας τον εαυτό της ως τον πλέον αμαρτωλό άνθρωπο του κόσμου. Συχνά εξέφραζε την γνώμη της ότι ήταν η πιο άχρηστη μοναχή στη Μονή. Στοχαζόταν τις τιμωρίες της κολάσεως και έκλαιε πικρά για τα δεινά που την περίμεναν!

Μετά από χρόνια, όταν είχε κοιμηθεί η ηγουμένη της Μονής Αγίου Λουκά, η οποία είχε δεχθεί την κόρη της Θεοπίστη και εκείνη πήρε την απόφαση να πάει να μονάσει μαζί με τη μητέρα της τη Θεοδώρα. Έτσι ζήτησε να τη δεχτούν στη Μονή Αγίου Στεφάνου. Η ηγουμένη τη δέχτηκε και μάλιστα την έβαλε να συγκατοικεί στο ίδιο κελί με την κατά σάρκα μητέρα της.

Μητέρα και κόρη, ως πνευματικές αδελφές πια, μοιραζόταν την προσευχή και την άσκηση και ζούσαν αγγελικό βίο. Αλλά ο διάβολος, ο οποίος μισεί θανάσιμα τους ανθρώπους που προκόβουν πνευματικά, θέλησε να τις προσβάλει, ξύπνησε μέσα στην ψυχή της Θεοδώρας το μητρικό ένστικτο, το οποίο επισκίασε την πνευματική τους σχέση. Αυτό το παρατήρησε η ηγουμένη και ανησύχησε. Μάλιστα κάποια μέρα βρήκε τη Θεοδώρα να φροντίζει τα ενδύματα της κόρης της, τη ρώτησε: «Θεοδώρα, τίνος είναι το κορίτσι αυτό;». Την επέπληξε και της υπενθύμισε το λόγο του Κυρίου πως «ό φιλών πατέρα ή μητέρα υπέρ έμέ ουκ έστι μον άξιος και ό φιλών υίόν η θυγατέρα υπέρ έμέ ουκ έστι μου άξιος» (Ματθ.10,37). Για να τις προφυλάξει τις χώρισε και τους απαγόρευσε να έχουν καμιά συναναστροφή. Εκείνες υπάκουσαν και για δεκαπέντε χρόνια δεν αντάλλαξαν κουβέντα, αν και συζούσαν στην ίδια Μονή, εργάζονταν και γευμάτιζαν μαζί.

Αργότερα η Θεοδώρα ασθένησε βαριά και η ηγουμένη Άννα, κατόπιν παρακλήσεων των άλλων μοναζουσών, έδωσε την άδεια στην Θεοπίστη να συνομιλήσει μαζί της. Διαπίστωσαν πως πλέον είχε εκλείψει εντελώς η συγγενική σχέση τους και έβλεπε η μια την άλλη ως αδελφή εν Χριστώ, σαν τις άλλες μοναχές της αδελφότητας.

Η Θεοδώρα είχε φθάσει ήδη στο πεντηκοστό έκτο έτος της ηλικίας της και είχε ωριμάσει πνευματικά σε μεγάλο σημείο. Επίσης και η ηγουμένη Άννα είχε φθάσει σε προχωρημένη ηλικία και έπασχε από γεροντική άνοια, μη μπορώντας πια να

ασκήσει τη διακονία της ηγουμένης στη Μονή. Τότε ο αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης όρισε ως ηγουμένη της Μονής την Θεοπίστη. Η κατά σάρκα μητέρα της αξιώθηκε να γίνει υποτακτικός της κόρης της. Αυτό το δέχτηκε με μεγάλη χαρά και εκτελούσε με υπακοή και αγόγγυστα τις εντολές της. Μάλιστα η νέα ηγουμένη της ανέθεσε το δύσκολο διακόνημα, να γηροκομεί την άρρωστη πρώην ηγουμένη Άννα και να υπομένει με καρτερία και ηρεμία τις δυστροπίες της.

Μετά από δεκαεννέα χρόνια και όντας η Θεοδώρα εβδομήντα πέντε χρονών, απαλλάχτηκε από όλα τα διακονήματά της. Αυτό όμως τη στεναχώρησε και γι' αυτό εξακολουθούσε κρυφά να υπηρετεί τιε αδελφές. Κοιμήθηκε ειρηνικά το 892, αφού κάλεσε όλη την αδελφότητα να την αποχαιρετίσει και να ζητήσει συγχώρεση. Η ψυχή της φτερούγισε στον ουρανό και το γερασμένο και ρυτιδιασμένο πρόσωπό της έλαμψε σαν τον ήλιο και το δωμάτιο πληρώθηκε από ουράνια ευωδία. Το λάδι από το κανδήλι του τάφου της μεταβλήθηκε σε μύρο και ξεχείλιζε, χαρίζοντας ιάματα σε πλήθος ασθενών, όσοι χρίονταν από αυτό.

Γι' αυτό και της δόθηκε η προσωνυμία «Μυροβλύτισσα». Η περιώνυμη Θεσσαλονίκη αξιώθηκε να έχει δύο αγίους μυροβλύτες, τον Δημήτριο και τη Θεοδώρα. Το 893 έκαναν την εκταφή βρήκαν το ιερό σκήνωμά της άφθορο να ευωδιάζει. Το εναπέθεσαν σε πολύτιμη λάρνακα και μετονόμασαν την Ιερά Μονή Αγίου Στεφάνου, σε Ιερά Μονή Αγίας Θεοδώρας της Μυροβλύτισσας, η οποία έμελλε να καταστεί σημαντικό πνευματικό κέντρο.

Σήμερα λειτουργεί ως ανδρική Μονή και στεγάζει το Κέντρο Αγιολογικών Μελετών της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Στα 1430, όταν οι αλλόθρησκοι Οθωμανοί κυρίευσαν τη Θεσσαλονίκη, άνοιξαν τη λάρνακα της αγίας και κομμάτιασαν το σκήνωμά της. Οι Χριστιανοί μπόρεσαν να συναρμολογήσουν τα κομμάτια, προς προσκύνηση και αγιασμό των πιστών.

Η μνήμη της τιμάται στις 5 Απριλίου και στις 3 Αυγούστου, ημέρα μετακομιδής του Ιερού Λειψάνου της και στις 29 Αυγούστου η μνήμη της αγίας Θεοπίστης.